

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Венета Христова Матеева

професионално направление: 3.8. Икономика,

научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“,

Месторабота: ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, катедра „Стопанско управление“, Велико Търново,

Контактна информация: +359 887 000 853; vhristova@ts.uni-vt.bg

Регистрационен номер в регистър за научната дейност: 44561 – <https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/37806>

Член на научно жури, съгласно заповед на Началника на НВУ „Васил Левски“ № РД- 06-76 от 10 март 2023 г. за защита на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, научна специалност на докторската програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“

на дисертационния труд на Мартинш Лаува

на тема „УПРАВЛЕНИЕ НА ЧАСТНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ В СПОРТА“,

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление 3.7. Администрация и управление

Научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“

Велико Търново 2023 г.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Спортът е важен за всеки човек и необходим за правилното и хармонично развитие на подрастващите. Всеизвестно е, че спорта е здраве, източник и на създаване на дисциплина и волеви качества, особено при изграждане на характера на човека. Актуалността на темата се свързва със значимостта, ролята и възможните области за инвестиции в спортната индустрия. Разглежданият проблем е продиктуван от необходимостта от преки инвестиции в млади спортисти и на факта, че в Латвия частните инвестиции са необходими да се осигури системно обучение на спортисти с високи постижения във футбола, хокея, баскетбола и тениса. Аи фактът, че са частна инвестиция има възможност това да се случва на ниво социална подкрепа (най-често от родители, роднини). В дисертацията се акцентира на инвестициите, които са в съответствие с иновативната инвестиционна методология, разработена в труда, на база на което може да се получи положителна възвращаемост на инвестицията, значително по- висока от средната за Латвия.

Именно този актуален проблем разглежда докторант Мартинш Лаува, поставяйки си за цел управлението на инвестициите в спорта в Латвия. Той акцентира и на спортни дисциплини в Латвия, които са предпочитани за инвеститорите в спортната и инвестиционна среда на страната, а показаните научни и научно-приложни резултати по темата на дисертационния труд и нейното съдържание доказват, че разработката е не само актуална, а и много полезна за обществото!

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Разработената дисертация съдържа увод, три глави, заключение, списък на литературните източници и приложения. След всяка глава на дипломната работа има и изводи.

Дисертационният труд е с общ обем на изложението 243 стр. Основният текст е изложен в обем от 206 стр., в т.ч. 21 таблици и 16 фигури. Приложенията се състоят от 21 стр., в т.ч. 12 таблици, съдържащи съответните данни, подпомагащи крайните изводи.

Представен е и автореферат на дисертационния труд с обем от 44 стр. Използваната литература е свързана с разработваната проблематика и е цитирана коректно, като са спазени правилата на научната етика. Библиографската справка съдържа 109 литературни източника, от които 36 на латвийски език и 73 на английски език, от които 23 интернет страници.

Всичко това е позволило постигането на добър баланс между текстовата и илюстративната част и подпомага изграждането на цялостна визия относно изследваната проблематика, свързана с темата „Управление на частните инвестиции в спорта”. Структурата на разработката е класическа и добре балансирана. Използвани са разнообразни

изследователски методи и подходи за разкриването на същността и особеностите при инвестирането в спорт, сравнявайки го с инвестирането в рисков капитал.

За **обект** на дисертационния труд са посочени планирането, организацията, мотивацията и контролът на инвестициите. Времеви период на научните изследвания са от 2008 - 2016 г., като тестването на разработената методология в предприятията за управление на инвестициите в спорта се прилага и към настоящия момент. **Предмет** на научното изследване е управлението на предприятията, занимаващи се с инвестиции в рисков капитал в областта на спорта. **Основната цел**, трите научно-изследователски задачи, основната хипотеза и четирите тези са ясни и добре формулирани. В труда има и приетите ограничителни условия, свързани с изследване на темата по отношение на правните аспекти на управлението на инвестициите в спорта, включително аспекти на частно-публичното партньорство, психологическите аспекти и практическото прилагане на разработената методология извън пределите на Латвия.

В глава първа са представени теоретично аспекти на управлението на инвестиции в спорта в Латвия. Направен е обзор на същността на инвестиционния мениджмънт, неговите направления и процес на управление на инвестициите. Разгледани са финансовите отчети, като подход за оценка на инвестиционните обекти. Очертани са особеностите на инвестиционния мениджмънт в спорта, неговото развитие и стратегия.

В глава втора са разгледани проблемите, свързани с анализа на състоянието и проблемите на държавните инвестиции в спорта в Латвия. Разгледана е структурата и методиката за финансиране на латвийските спортни организации, обемът на държавното финансиране на индивидуални спортисти и организационната методика на младежкия спорт в Латвия.

В трета глава са очертани възможностите за управлението на частните инвестиции в спорта в Латвия. Акцентира се основно върху проблемите, свързани с определяне на критериите за избор на инвестиции, съответстващи на видовете спорт и финансови аспекти на управлението на частните инвестиции в спорта.

При определяне на критериите за избор на инвестиции се изследва система за младежки спорт, традициите в спорта и инфраструктурната достъпност в Латвия.

По отношение на финансовите аспекти на управлението на частните инвестиции в спорта е изследвано нивото на доходите на спортистите в света в зависимост от вида спорт. Направено е идентифициране на потенциално най-печелившите спортове като инвестиционни обекти и анализ на възможната възвращаемост на инвестициите и тестване на иновативни методи.

След всяка глава има и научно обосновани изводи, които доказват научноизследователските задачи.

Авторефератът пълно и точно отразява съдържанието на дисертацията и постигнатите изследователски резултати.

3. Характеристика на приложните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала

Научно-приложните и приложните приноси на дисертационния труд на докторанта могат да бъдат търсени в следните насоки:

А. Научно-приложни приноси

- Теорията за „управление на инвестициите в спорта“ е доразвита като „управление на инвестициите в рисков капитал“. Очертаната дефиниция за рисков капитал е разгледана като част от интерпретацията на категорията „инвестиции в спорта“ и особеностите на тяхното управление и добрите практики.
- Формирани са нови знания в областта на управлението на инвестициите в спорта в Латвия и е създадена иновативна методология за управление на инвестициите в спорта. Разработена система от показатели за оценка на съставните рискови фактори за инвестициите.

Б. Приложни приноси

- Разработена е иновативна методология за инвестиционен модел в спорта, който ще позволи на инвеститора да постигне доходност от около 45% годишно с възходяща тенденция.
- Разработена е стратегия за подобряване на ефективността на управлението на инвестициите в спорта, включително участието на държавата Латвия и на тази основа за увеличаване на стойността му.
- В резултат на изследването е създадено предприятие, което продължава дейността си, подобрявайки и усъвършенствайки дейността си въз основа на придобит преди това практически опит и допълнено с новите теоретични знания.

4. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

Основните моменти от дисертацията - отделни части и изводи от изследванията намират своята публичност в публикуваните 8 (осем) публикации:

- ✓ в **три научни доклада**, изнесени на научни конференции в Рига, Резекне, Каунас и Вилнюс.
- ✓ **пет научни статии** в реферирани и индексирани издания с научнорецензиране.

Не ми е известно резултати от изследването в дисертационния труд

даса цитирани от други автори или да има постъпили писмени сигнали за плагиатство.

5. Критични бележки

По отношение на дисертационния труд, основното изложение и аргументацията на изводите нямам съществени бележки и препоръки.

6. Заключение и оценка на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд „Управление на частните инвестиции в спорта” на Мартинш Лаува, докторант към катедра „Логистика на сигурността“ при факултет „Общовойскови“ на НВУ „Васил Левски“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, Професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, научна специалност по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“, е цялостно, завършено и добросъвестно осъществено научно изследване по актуален и значим за стопанската практика проблем на Латвия. Той отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България за придобиване на образователна и научна степен „Доктор” по определената научна специалност. Това ми дава основание за категорична положителна оценка и с пълна убеденост препоръчвам на **почитаемото Научно жури да присъди на докторант Мартинш Лаува образователната и научна степен „доктор” по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“.**

20.04.2023 г.

Член на научното жури:

(доц. д-р Венета
Христова)

OPINION

by Assoc. Prof. Dr. Veneta Hristova Mateeva, Professional field: 3.8. Economics, scientific speciality Economics and Management (industry), St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo, Management Department, Veliko Tarnovo, phone +359 887 000 853; vhristova@ts.uni-vt.bg

Registration number in the register of scientific activity 44561 – <https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/37806>

Member of the scientific jury, according to the order of the Head of the National Military University "Vasil Levski", Veliko Tarnovo, Bulgaria No. RD-06-76 of 10 March 2023 for the defence of a dissertation thesis for the degree of Doctor of Education and Science in the field of 3. "Social, Economic and Legal Sciences", professional field 3.7 "Administration and Management", scientific specialty of the doctoral program "Organization and Management outside management in the sphere of material production (security and defence)"

of Martins Lauva's dissertation

on "MANAGEMENT OF PRIVATE INVESTMENTS IN SPORTS",

submitted for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor" in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences Professional direction 3.7. Administration and Management Scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production (security and defense)"

Veliko Tarnovo 2023

1. Relevance and significance of the developed scientific problem

Sport is important for every person and is necessary for proper and harmonious development of adolescents. It is well known that sport equals health, it is also a source of creating discipline and volitional qualities, especially in building a person's character!

The relevance of the topic is related to the importance, role and possible areas for investment in the sports industry.

The problem at hand is driven by the need for direct investment in young athletes and the fact that in Latvia private investment is the opportunity to provide systematic training of athletes with high achievements in football, hockey, basketball and tennis. We couldn't ignore the fact that private investment has possibility of this happening at the level of social support (most often from parents, relatives). The dissertation focuses on investment, that are in line with the innovative investment methodology, developed in the thesis, on the basis of which a positive return on investment significantly higher than the average for Latvia. It is this current problem that PhD student Martins Lauva is addressing, aiming at the management of investment in sport in Latvia. He also focuses on sports disciplines in Latvia that are favoured by investors in the country's sports and investment environment, and scientific and applied results on the topic of dissertation and its content prove that the development is not only relevant, but also very useful for society!

2, General characteristics and structure of the dissertation work

The dissertation proposed for review contains an introduction, three chapters, conclusion, list of references and appendices. Each chapter of the thesis is followed by, conclusions. The dissertation has a total length of 243 pages.

The main text is set out in 206 pages, including 21 tables and 16 figures. The appendices consist of 21 pages, including 12 tables containing relevant data supporting the final conclusions. An abstract of the dissertation is also presented with a length of 44 pages. The literature used is related to the developed and is cited correctly, following the rules of scientific ethics. The bibliographical reference contains 109 reference sources, of which 36 in Latvian and 73 in English, of which 23 websites.

All this has allowed a good balance between textual and illustrative part and helps to build an overall vision of the issues related to the topic "Managing private investment in sport". The structure of the paper is well balanced. We can see that in this dissertation are adopted a variety of research methods and approaches to uncover the nature and characteristics of investing in sport, comparing it with venture capital investing.

Planning has been identified as the object of the thesis, organisation, motivation and control of investments. The time period of the research is from

2008 - 2016, testing of the developed methodology in enterprises for the management of investments in sport are applied to the present moment. Subject of the research is the management of enterprises engaged in venture capital investments in the field of sport. The main objective, the three research tasks, the main hypothesis and The four theses are clear and well formulated.

In this dissertation there are also accepted restrictive conditions attached to the study of the subject in terms of legal aspects of investment management in sport, including aspects of private-public partnership, the psychological aspects and the practical application of the developed methodology outside the borders of Latvia. Chapter one presents the theoretical aspects of the governance of investment management in sport in Latvia. An overview of the nature of investment management, its directions and the process of investment management. Financial statements are examined, such as approach to the evaluation of investment objects. The features of investment management in sport, its development and strategy. In chapter two the problems related to the analysis of the state and problems of public investment in sport in Latvia.

The structure and methodology of financing Latvian sports organisations, the volume of state funding of individual athletes and the organisational methodology of youth sport in Latvia.

Chapter three outlines the management options for private investment in sport in Latvia. The focus is mainly on the problems, related to the definition of investment selection criteria, corresponding to the types of sport and financial aspects of managing private investment in sport.

In determining the investment selection criteria, the youth sport system, sport traditions and infrastructure accessibility in Latvia. With regard to the financial aspects of the management of private investment in sport, the income level of athletes in world depending on the type of sport. An identification of potentially the most profitable sports as investment objects and analysing the possible return on investment and testing the innovative methods.

Each chapter is followed by scientifically based conclusions that prove research objectives. The abstract fully and accurately reflects the content of the dissertation and the research results achieved.

3. Characteristics of the scientific and scientific-applied contributions in the dissertation work. Credibility of the material

The scientific and applied contributions of the dissertation of the PhD student can be sought in the following directions:

A. Scientific results:

- The theory of "investment management in sport" is further developed as "venture capital investment management". The outlined definition of venture capital is considered as part of the interpretation of the category

'investments in sport' and the specificities of their management and good practices.

- New knowledge in the field of investment management is formed in sport in Latvia and an innovative methodology for managing investment in sport. Developed a system of indicators to assess composite risk factors for investments.

B. Scientific and applied results

- Developed an innovative methodology for investment model in sports that will allow the investor to achieve a return on approximately 45% per annum with an upward trend.
- A strategy to improve the performance of investment management in sport, including the involvement of State of Latvia and on this basis to increase its value.
- As a result of the research, an enterprise has been established which continues its activities, improving and refining its activities on the basis of previously acquired practical experience and supplemented with new theoretical knowledge.

4. Evaluation of the dissertation publications and authorship.

The main points of the dissertation - individual parts and conclusions of the research find their publicity in the published 8 (eight) publications:

- in three scientific papers presented at scientific conferences in Riga, Rezekne, Kaunas and Vilnius.
- five scientific articles in refereed and indexed journals with peer-reviewed scientific journals.

I am not aware of any research results in the dissertation to have been cited by other authors or that there have been written reports of plagiarism.

5. Critical notes

I have no critical remarks about the thesis.

6. Conclusion and Evaluation of the Dissertation

The presented dissertation titled "MANAGEMENT OF PRIVATE INVESTMENTS IN SPORTS" by Martins Lauva, PhD student at the Department of Logistics of Security" at the Faculty of General Military of the National Military University "Vasil Levski" in field of higher education 3. "Social, Economic and Legal Sciences", Professional field 3.7. "Administration and Management", scientific Doctoral Program "Organization and Management is excellently written! Taking into account the achieved scientific and scientific-applied results in the dissertation work, merits and successful scientific research activity of the doctoral student, I give my **positive**

assessment of the dissertation work on the topic "Management of private investments in sports". **I propose to the respected members of the scientific jury** the award of an educational and scientific degree "**doctor**" to Martins Lauva in the field of higher education 3. "Social, economic and legal sciences", professional direction 3.7. "Administration and management", scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production (security and defense)".

20.04.2023

Member of the scientific jury:

Assoc. Prof. Dr. Veneta Hristova